

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Sotsiaalkaitseminister
määrus
terviktekst
01.07.2022
Hetkel kehtiv
RT I, 28.06.2022, 21

Puude raskusastme tuvastamise tingimused ja kord ning puudega tööealise inimese toetuse tingimused

Vastu võetud 29.02.2016 nr 18
[RT I, 01.03.2016, 11](#)
jõustumine 01.07.2016

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
30.04.2020	RT I, 08.05.2020, 2	11.05.2020
17.06.2022	RT I, 28.06.2022, 16	01.07.2022

Määrus kehtestatakse [puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse](#) § 2³lõike 9 ja § 2⁴lõike 6 alusel.
[[RT I, 28.06.2022, 16](#)- jõust. 01.07.2022]

§ 1. Reguleerimis- ja kohaldamisala

(1) Määrusega kehtestatakse puude raskusastme tuvastamise tingimused ja kord ning puudega tööealise inimese toetuse tingimused.

(2) Määrust kohaldatakse isikule, kes taotleb puude raskusastme tuvastamist, ja isikule, kes taotleb puudega tööealise inimese toetust.

§ 2. Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) terviseseisundi kirjeldus – puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2³lõike 5 alusel kehtestatud andmekoosseis;
- 2) arst – puude raskusastme tuvastamist taotleva isiku perearst või isikut põhiliselt raviv eriarst, kellel on tema terviseseisundi kirjeldamiseks asjakohased andmed;
- 3) tegutsemise ja osalemise piirang (edaspidi *piirang*) – takistus, mida isik kogeb tegevuse sooritamisel või igapäevaolu olukordades;
- 4) valdkond – vastastikusel seoses olevate füsioloogiliste funktsioonide, anatoomiliste struktuuride, tegevuste, ülesannete või elualade praktiline ja tähenduslik kogum;
- 5) võtmetegevus – tööealisel inimesel töösoorituseks ja kodusteks töödeks oluline ja vajalik tegevus, sealhulgas suhtlemine;
[[RT I, 08.05.2020, 2](#)- jõust. 11.05.2020]
- 6) tegutsemisvõime – isiku võime täita ülesannet või sooritada tegevust;
- 7) erijuhtum – juhtum, mille korral valdkondade kaupa tegutsemisvõimet hinnates on tööealisel inimesel piirangud vähe väljendunud või ei vasta puude raskusastme tuvastamise kriteeriumitele, kuid isiku igapäevane tegutsemine või ühiskonnaelus osalemine on terviseseisundi ning keskkondlike ja suhtumuslike takistuste koosmõju tulemusena piiratud;
[[RT I, 08.05.2020, 2](#)- jõust. 11.05.2020]
- 8) funktsiooni kõrvakalle – elundsüsteemi füsioloogilise talitluse häire;
- 9) muutumatu või progresseeruv püsiv seisund – terviseandmetega tõendatud seisund, mille puhul püsivad tänapäevaste meditsiiniliste teadmiste ja teadaolevate andmete kohaselt inimese tegutsemisvõime piirangud samal tasemel või tõenäoliselt süvenevad.
[[RT I, 28.06.2022, 16](#)- jõust. 01.07.2022]

§ 3. Tervise seisundi kirjelduse saamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet teeb päringu tervise infosüsteemi sinna viimase viie aasta jooksul andmeid esitanud arstide ees- ja perekonnanime saamiseks viie päeva jooksul arvates puude raskusastme tuvastamiseks piisavate andmetega taotluse saamise päevast.

(2) Kui andmed arsti ees- ja perekonnanime kohta puuduvad, edastab Sotsiaalkindlustusamet puude raskusastme tuvastamise taotlusel märgitud arstile taotluse tervise seisundi kirjelduse saamiseks.

(3) Tervise seisundi kirjelduse edastamisel Sotsiaalkindlustusametile lisab arst sellele tervise seisundit kirjeldavate teiste oluliste dokumentide koopiad. Tervise seisundi kirjeldus ei tohi olla koostatud käsitsi.

(4) Kui arstil puuduvad vajalikud andmed inimese tervise seisundi kirjeldamiseks, teavitab ta sellest Sotsiaalkindlustusametit kirjalikult 15 päeva jooksul arvates vastava taotluse saamisest.

§ 4. Arstiõppe läbinud isiku arvamuse andmine

(1) Sotsiaalkindlustusamet edastab arstiõppe läbinud isikule andmed kõigi puude raskusastme tuvastamiseks vajalike dokumentidega, välja arvatud juhul, kui tööeline inimene taotleb puude raskusastme tuvastamist samaaegselt töövõime hindamisega või kui tööelise inimese töövõimet on hinnatud puude raskusastme tuvastamise taotlemisele eelneva kuue kuu jooksul ning tal ei ole tuvastatud töövõimet välistavat seisundit.

(2) Arstiõppe läbinud isik arvestab arvamuse andmisel puude raskusastet taotleva isiku tegutsemisvõimet parandavate või säilitavate abivahendite kasutamist ja määratud ravi järgimist.

(3) Arstiõppe läbinud isik täpsustab vajaduse korral andmeid taotlusel nimetatud arstidelt ja muudelt spetsialistidelt.

(4) Laste ja vanaduspensioniealiste inimeste puhul annab arstiõppe läbinud isik talle edastatud andmete põhjal Sotsiaalkindlustusametile arvamuse puude raskusastet taotleva isiku puude raskusastme kohta.

(5) Tööelise inimese puhul annab arstiõppe läbinud isik arvamuse isikul piirangute esinemise või puudumise kohta järgmiste valdkondade võtmetegevustes:

1) liikumine – liikumine eri tasapindadel, ohutu ja takistuseta ringiliikumine, seismine ja istumine, muud liikumise piirangud;

[RT I, 08.05.2020, 2- jõust. 11.05.2020]

2) käeline tegevus – käte sirutamine, asjade ülestõstmine ja liigutamine, käteosavus, muud käelise tegevuse piirangud;

3) suhtlemine – nägemine, kuulmine ja kõnelemine, teiste inimestega suhtlemine, muud suhtlemise piirangud;

4) teadvusel püsimine ja enesehooldus – teadvusel püsimine ärkveloleku ajal, soole ja põie kontrollimine, söömine ja joomine, muud teadvusel püsimise ja enesehoolduse piirangud;

5) õppimine ja tegevuste elluviimine – tegevuste õppimine, tegevuste alustamine ja lõpetamine, muud õppimise ja tegevuste elluviimise piirangud;

6) muutustega kohanemine ja ohu tajumine – väljaskäimine, ohu tajumine, toimetulek muutustega, muud muutustega kohanemise ja ohu tajumise piirangud;

7) inimestevaheline lävimine ja suhted – sotsiaalsete olukordadega hakkamasaamine, olukorrale kohane käitumine, muud inimestevahelise lävimise ja suhete piirangud.

(6) Võtmetegevuste sooritamisel esinevate piirangute raskusastmeid hinnatakse vastavalt käesoleva määrusega kehtestatud võtmetegevuste raskusastmete vastavustabelile (lisa) järgmiste arväärtustega:

1) 0 – piirangut ei tuvastatud;

2) 1 – kerge piirang: piirang, mis ei takista eriti isiku igapäevaelu või esineb vähem kui 25% ajast;

3) 2 – mõõdukas piirang: piirang, mis takistab sageli isiku igapäevaelu või esineb 25–50% ajast; tegevus on ilmselgelt raskemini teostatav kui ilma pikaajalise tervisekahjustuseta inimesel;

4) 3 – raske piirang: piirang, mis segab oluliselt isiku igapäevaelu, esineb väga sageli või pidevalt; tegevuse sooritamine on peaaegu võimatu, kuid mingil määral siiski teostatav;

5) 4 – täielik piirang: piirang, mis segab ja takistab pidevalt igapäevaelu; tegevust ei ole võimalik sooritada, vastav funktsioon puudub.

(7) Ühe võtmetegevuse sooritamisel esineva piirangu raskusaste võrdub selle võtmetegevuse küsimuste punktiväärtustest suurimaga.

(8) Arstiõppe läbinud isiku arvamus tööelise inimese kohta koosneb järgmistest andmetest:

1) võtmetegevuste kaupa puude raskusastme tuvastamise taotluse andmete alusel piirangu raskusaste;

2) võtmetegevuste kaupa arvamus selle kohta, kas meditsiiniliste andmete alusel inimese tervise seisund vastab või ei vasta puude raskusastme tuvastamise taotluses hinnatud piirangu raskusastmele;

3) võtmetegevuste kaupa piirangu raskusaste koos põhjendusega, kui meditsiiniliste andmete alusel inimese tervise seisund ei vasta tema hinnatud piirangu raskusastmele;

4) võtmetegevuste kaupa diagnoosid, millele arstiõppe läbinud isiku arvamus tugineb;

5) valdkondade kokkuvõtted.

(9) Arstiõppe läbinud isik koostab iga valdkonna kohta, milles piirang esineb, järgmisi andmeid sisaldava kokkuvõtte:

- 1) piirangu raskusaste;
- 2) piirangu avaldumine, põhjus ja mõju tegutsemisvõimele;
- 3) objektiivne staatus ja uuringutulemused;
- 4) piirangu põhjustanud tervisekahjustuse kulg;
- 5) isiku enesehinnang ja kohanemine piiranguga.

§ 5. Puude raskusastme tuvastamine lapsel ja vanaduspensioniealisel inimesel

(1) Sotsiaalkindlustusamet tuvastab kuni 16-aastase lapse ja vanaduspensioniealise inimese puude raskusastme, võttes aluseks arstiõppe läbinud isiku arvamuse ning vajaduse korral muud asjasse puutuvad andmed.

(1¹) Puude raskusaste tuvastatakse lähtuvalt kõrvalabi, juhendamise või järelevalve vajadusest, võttes arvesse järgmiste asjaolude samaaegset esinemist:

- 1) inimese tegevuse või tegevusetusega võib tekkida kahju inimesele endale või teiste inimeste elule, tervisele või varale;
- 2) lapse puhul ületab abivajadus lapsevanema tavapärase isikuhoolduse kohustust;
- 3) abivajadust põhjustav seisund on pikaajaline;
- 4) abivahendid ei kompenseeri tervise seisundist tulenevaid piiranguid.

[RT I, 28.06.2022, 16- jõust. 01.07.2022]

(2) Lapsel ei tuvastata puude raskusastme kestust pikemalt kui kolmeks aastaks, välja arvatud juhul, kui lapsel on muutumatu või progresseeruv püsiv seisund, mis ei ole kompenseeritav ravi, ravimite, abivahendite või teenustega.

[RT I, 28.06.2022, 16- jõust. 01.07.2022]

(3) Esmakordsel puude raskusastme taotlemisel ei tuvastata lapsel muutumatu või progresseeruva püsiva seisundi korral tavapäraselt puude raskusastet kestusega kuni 16-aastaseks saamiseni. Puude raskusastme tuvastamine kestusega kuni 16-aastaseks saamiseni on tavapäraselt võimalik korduvhindamise tegemisel, kui lapsel on muutumatu või progresseeruv püsiv seisund.

[RT I, 28.06.2022, 16- jõust. 01.07.2022]

(4) Muutumatu või progresseeruva püsiva seisundi korral lapsel puude raskusastme kestuse tuvastamisel on võimalik seda teha kuni 16-aastaseks saamiseni tavapäraselt alates lapse kolmandast eluaastast.

[RT I, 08.05.2020, 2- jõust. 11.05.2020]

(5) Vanaduspensioniealisel inimesel ei tuvastata puude raskusastme kestust pikemalt kui viieks aastaks, välja arvatud juhul, kui inimesel on muutumatu või progresseeruv püsiv seisund, mis ei ole kompenseeritav ravi, ravimite, abivahendite või teenustega.

[RT I, 28.06.2022, 16- jõust. 01.07.2022]

§ 6. Puude raskusastme tuvastamine tööelisel inimesel

(1) Sotsiaalkindlustusamet tuvastab tööelise inimese puude raskusastme, võttes arvesse järgmist:

- 1) taotluses sisalduvad andmed;
- 2) arstiõppe läbinud isiku arvamuses käesoleva määruse § 4 lõikes 5 nimetatud valdkondade võtmetegevuste sooritamisel esinevate piirangute raskusastmetele antud arväärtused;
- 3) muud asjasse puutuvad andmed.

(2) Puude raskusastme tuvastamisel iseloomustavad käesoleva määruse § 4 lõikes 5 nimetatud valdkonnad järgmisi funktsioone:

- 1) liikumine – liikumisfunktsioon;
- 2) käeline tegevus – muu funktsioon;
- 3) suhtlemine – nägemisfunktsioon, kuulmisfunktsioon ning keele- ja kõnefunktsioon;
- 4) teadvusel püsimine ja enesehooldus – muu funktsioon;
- 5) õppimine ja tegevuste elluviimine – vaimne funktsioon;
- 6) muutustega kohanemine ja ohu tajumine – vaimne funktsioon;
- 7) inimestevaheline lävimine ja suhted – vaimne funktsioon.

(3) Puude raskusastme tuvastamiseks arvutatakse käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktides 1, 2 ja 4–7 nimetatud iga valdkonna kohta võtmetegevuste sooritamisel esinevate piirangute raskusastmete arväärtuste aritmeetiline keskmine (edaspidi *piirangu aritmeetiline keskmine*).

(4) Kui arstiõppe läbinud isiku arvamuses on märgitud valdkonna muu piirangu raskusaste, võetakse see käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud piirangu aritmeetilise keskmise arvutamisel arvesse juhul, kui muu piirangu raskusastme arväärtus on aritmeetilise keskmisega võrdne või sellest suurem.

(5) Sotsiaalkindlustusametil on õigus muude asjasse puutuvate andmete põhjal korrigeerida piirangu aritmeetilist keskmist ja käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktis 3 nimetatud valdkonna võtmetegevuste sooritamisel esinevate piirangute raskusastmete arvvaartusi 0,5 ühiku võrra või vajaduse korral kaasata menetlusse arstiõppe läbinud isikuid. Sotsiaalkindlustusamet põhjendab korrigeerimist kirjalikult.

(6) Puude raskusaste tuvastatakse käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktides 1–3 ja 5–7 nimetatud valdkondades esinevate piirangute alusel järgmiselt:

1) kui vähemalt ühes valdkonnas on piirangu aritmeetiline keskmine või käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktis 3 nimetatud valdkonnas on vähemalt ühe võtmetegevuse sooritamisel esineva piirangu raskusastme arvvaartus 2–2,75, esineb isikul raskusi igapäevases tegutsemises või ühiskonnaelus osalemises ja tal tuvastatakse keskmine puude raskusaste;

2) kui vähemalt ühes valdkonnas on piirangu aritmeetiline keskmine või käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktis 3 nimetatud valdkonnas on vähemalt ühe võtmetegevuse sooritamisel esineva piirangu raskusastme arvvaartus 2,76–3,49, on isiku igapäevane tegutsemine või ühiskonnaelus osalemine piiratud ja tal tuvastatakse raske puude raskusaste;

3) kui vähemalt ühes valdkonnas on piirangu aritmeetiline keskmine või käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktis 3 nimetatud valdkonnas on vähemalt ühe võtmetegevuse sooritamisel esineva piirangu raskusastme arvvaartus 3,5–4, on isiku igapäevane tegutsemine või ühiskonnaelus osalemine täielikult takistatud ja tal tuvastatakse sügav puude raskusaste.

(7) Puude raskusaste tuvastatakse käesoleva määruse § 4 lõike 5 punktis 4 nimetatud valdkonnas esinevate piirangute alusel järgmiselt:

1) kui piirangu aritmeetiline keskmine on 2,76–3,49, esineb isikul raskusi igapäevases tegutsemises või ühiskonnaelus osalemises ja talle määratakse keskmine puue;

2) kui piirangu aritmeetiline keskmine on 3,5–4, on isiku igapäevane tegutsemine või ühiskonnaelus osalemine täielikult takistatud ja talle määratakse raske puue.

(8) Kui piirangud esinevad mitmes valdkonnas, tuvastatakse puude raskusaste selle valdkonna järgi, milles piirangud on suurimad.

(9) Erijuhtumi korral, kui sellega ei kaasne vähemalt raskele puude raskusastmele vastavat piirangut käesoleva määruse § 4 lõikes 5 nimetatud valdkondades, tuvastatakse isikul keskmine puude raskusaste.

§ 7. Puude raskusastme korduv tuvastamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet tuvastab isikul puude raskusastme alates eelmise puude raskusastme tuvastamise otsusega määratud puude raskusastme kestusele järgnevast päevast, kui isik esitab puude raskusastme korduvaks tuvastamiseks (edaspidi *korduvekspertiis*) taotluse 50 tööpäeva jooksul enne kehtiva puude raskusastme tuvastamise otsuse lõpukuupäeva.

(2) Sotsiaalkindlustusamet teeb korduvekspertiisi isiku poolt esitatud uue puude raskusastme tuvastamise taotluse alusel.

(3) Terviseseisundi või muu asjasse puutuva olukorra muutumisel võib isik taotleda puude raskusastme tuvastamist enne puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2⁴lõikes 3 sätestatud puude raskusastme kestuse lõppemist ja enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud 50 tööpäeva.

(4) Korduvekspertiisi tegemise korral loetakse puude raskusastme tuvastamise päevaks eelmise puude raskusastme tuvastamise otsuse lõpukuupäevale järgnev päev.

(5) Kui isik taotleb puude raskusastme tuvastamist käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul, muudab puude raskusastme tuvastamise otsus seni kehtinud otsuse kehtetuks alates puude raskusastme tuvastamise taotluse Sotsiaalkindlustusametile esitamise päevast või postiga saatmise korral lähtekoha postitempli kuupäevast.

§ 8. Puude raskusastme tuvastamise otsus

(1) Puude raskusastme tuvastamise otsuses märgitakse:

- 1) puude raskusaste ja puude raskusastme tuvastamise päev;
- 2) funktsioonid, mille kõrvalekalle vastab vähemalt keskmisele puude raskusastmele;
- 3) puude raskusastme kestus;
- 4) korduvekspertiisi taotlemise aeg;
- 5) puude raskusastme tuvastamise või tuvastamata jätmise alus;
- 6) puude raskusastme tuvastamise taotluse esitamise aeg.

(2) Puude raskusastme kestuse määramisel lähtub Sotsiaalkindlustusamet haiguse või vigastuse raskusest, terviseseisundist ning selle muutumise senisest kiirusest ja edasisest prognoosist, puudega inimese elukeskkonnast ja rehabilitatsioonivõimalustest.

(3) Sotsiaalkindlustusamet teavitab isikut puude raskusastme tuvastamise otsusest 15 päeva jooksul arvates otsuse tegemise päevast.

§ 9. Puudega tööealise inimese toetuse tingimused

- (1) Puudega tööealise inimese toetust makstakse tööealisele inimesele, kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud puude raskusaste.
- (2) Puudega tööealise inimese toetuse maksmisel võetakse aluseks kõige suurema kõrvalekaldega funktsioon.
- (3) Liikumisfunktsiooni kõrvalekaldega isikule makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 161 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 192 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 210 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.
- (4) Nägemisfunktsiooni kõrvalekaldega isikule makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 148 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 183 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 210 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.
- (5) Keele- ja kõnefunktsiooni kõrvalekaldega isikule makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 112 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 136 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 170 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.
- (6) Kuulmisfunktsiooni kõrvalekaldega isikule makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 118 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 140 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 170 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.
- (7) Vaimse funktsiooni kõrvalekaldega isikule makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 133 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 163 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 190 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.
- (8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–7 nimetamata funktsiooni kõrvalekaldega isikule makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 142 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 179 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 210 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.
- (9) Isikule, kellel on tuvastatud vähemalt kaks võrdse ulatusega käesoleva paragrahvi lõigetes 3–8 nimetatud funktsiooni kõrvalekallet ja need kõrvalekalded on suuremad teistest tuvastatud funktsiooni kõrvalekalletest, makstakse puudega tööealise inimese toetust järgmiselt:
 - 1) keskmise puude raskusastme korral – 161 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 2) raske puude raskusastme korral – 192 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus;
 - 3) sügava puude raskusastme korral – 210 protsenti sotsiaaltoetuste määrast kuus.

§ 10. Rakendussäte

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 11. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2016. a.

[Lisa](#) Võtmetegevuste raskusastmete vastavustabel